

רע"פ 4389/15 - עאמר חורי עואד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 4389/15

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: עאמר חורי עואד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 14.6.2015, בע"פ 50760-03-15, שניתן על ידי כב' השופטים: י' גריל - שופט בכיר; ש' ברלינר; ו-ר' בש

בשם המבקש: עו"ד וופא זועבי-פאהום

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים: י' גריל - שופט בכיר; ש' ברלינר; ו-ר' בש), בע"פ 50760-03-15, מיום 14.6.2015, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופטת הבכירה י' אבירם), בת"פ 46767-02-14, מיום 9.2.2015.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן, ממנו עולה כי ביום 17.10.2010, בשעת צהריים, סמוך לבית החולים רמב"ם בחיפה, בעט המבקש במראה החיצונית בצידו הימני של כלי רכב, מסוג "דייהטסו". כתב האישום ייחס, אפוא, למבקש עבירה של היזק לרכוש במזיד, לפי סעיף 452 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). במסגרת כתב האישום המתוקן, יוחסו לנאשם נוסף, מוחמד ח'לפו (להלן: מוחמד; ולהלן ביחד: הנאשמים), עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין; ועבירה של היזק לרכוש במזיד, לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

3. בפרוטוקול הדיון בבית משפט השלום, מיום 9.2.2015, נכתב כדלקמן:

"ב"כ הצדדים: הגענו להסדר לפיו עובדה מס' 4 תימחק לגבי [המבקש]. הוראת החיקוק שתיוחס [למבקש] תהיה סעיף 452 בלבד, ואילו [למוחמד] הוראות החיקוק נשארות בעינן. הנאשמים יודו באישום המתוקן, יורשעו, יושת עליהם עונש מותנה, פיצוי למתלונן והתחייבות להימנע מביצוע עבירה.

כתב האישום המתוקן הוקרא לנאשמים ואמרו שהבינו, הנאשמים נשאלו מה תשובתם לאישום והשיבו: הסניגור - מרשיי מודים

הודייה בעובדות

ב"כ המאשימה: לאור דברי הנאשמים אבקש להרשיעם בעבירות המפורטות בכתב האישום המתוקן.

הכרעת דין

הנאשמים הודו בכל העובדות הנטענות בכתב האישום המתוקן. אני מוצאת אותם אשמים בעבירות המפורטות בכתב האישום המתוקן" (ההדגשות במקור - א.ש.).

יצוין, כי באותו דיון, ייצג את המבקש עו"ד חמודי מסרי, אשר שימש בא-כוחו של מוחמד. עו"ד מסרי התבקש על-ידי בא-כוחו (דאז) של המבקש, עו"ד עטשי ענאן, להחליפו חד פעמית, במסגרת דיון זה בלבד.

4. לאחר דברים אלו, שמע בית משפט השלום את טיעוני הצדדים לעניין העונש, ובסיומם, השית על המבקש פיצוי כספי לבעל הרכב, בסך 700 ₪; 5 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור, במשך שנתיים, את העבירה שבה הורשע; והתחייבות כספית בסך 2,000 ₪, להימנע מעבירה דומה. להשלמת התמונה יצוין, כי גובה הפיצוי הכספי שהושת על מוחמד היה 3,300 ₪, כאשר יתר רכיבי העונש זהים לאלו של המבקש.

5. ביום 24.3.2015, הגיש המבקש, באמצעות עורכת דין אחרת - עו"ד וופא זועבי-פאהום, ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לבית המשפט המחוזי בחיפה. ערעורו של המבקש כוון נגד הרשעתו בדיון, ונטען בו, כי תיקון כתב האישום "לא אושר, כקבוע בחוק", ועל-כן יש לבטלו. בדיון שנערך, ביום 30.4.2015, טענה באת-כוחו החדשה של המבקש, עו"ד וופא זועבי-פאהום, כי המבקש לא התכוון כלל להודות בביצוע העבירה שיוחסה לו, והוא "הבין שהוא רק

מפצה [את בעל הרכב] (התוספת שלי - א.ש.). לאחר זאת, העיד המבקש עצמו בפני בית המשפט המחוזי, וטען:

"הסנגור, עו"ד חמודי מסרי, ישבתי באולם, הוא דיבר עם השופטת, לחש לי אמר לי אנחנו מוחקים לך הכל ואתה תיתן פיצוי. טענו ששברתי את המראה. מה אני אעשה, התעקשתי לא לשלם, אבל אי אפשר. הסנגור הסביר לי שאשלם פיצוי ואין שום דבר, הראה לי שמחק את הכל ושאל אותי אם אני מסכים ואני הסכמתי לשלם פיצוי. אני מבין את השפה העברית, אני כבר שלוש שעות יושב פה לא כל דבר הבנתי. יש בין עורכי הדין דברים שאיני יכול להבין אותם. עו"ד מסרי דיבר איתי בערבית. הוא הסביר לי שמוחקים לי הכל ואני אתן פיצוי" (פרוטוקול הדיון בבית המשפט המחוזי, מיום 30.4.2015).

לאחר שהאזין לדברים אלו של המבקש, קבע בית המשפט המחוזי, כי:

"בטרם נמשיך את הדיון, אנו מבקשים לקבל הסבר ופירוט מפי מי ששימש כסנגורו של [המבקש] בפני [בית משפט השלום], עו"ד מוחמד מסרי, לגבי התנהלות הדברים בישיבה שהתקיימה ביום 9.2.2015, בת"פ 46767-02-14 של בית משפט השלום בחיפה".

6. לאחר שקיבל את תגובתו של עו"ד מסרי, ושמע את טיעוני הצדדים בהתייחס אליה, החליט בית המשפט המחוזי, ביום 14.6.2015, לדחות את ערעורו של המבקש על הרשעתו בדיון. בהתייחס לטענת המבקש, לפיה נפל פגם בהודייתו בבית משפט השלום, באשר לא נרשמה תגובתו של המבקש עצמו לאישום נגדו (אלא נרשמה רק תגובתו של סנגורו), בניגוד להוראת סעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ), קבע בית המשפט המחוזי, כי:

"כאשר המשפט נפתח על-ידי הקראת כתב האישום מפי בית המשפט [...] לא נדרשת להשלמת פתיחת המשפט כדין כל תגובה מאת הנאשם או סנגורו [...] בענייננו, [בית משפט השלום] הוא שהקריא לנאשמים את כתב האישום, ובהיותם מיוצגים על-ידי סנגור, לא חל כאן הצורך כי בית המשפט יסביר לנאשמים את תוכנו. מכך מתחייבת המסקנה כי לא נפל כל פגם בפתיחת המשפט וכי מולאו בדיון זה הוראות סעיף 143 לחסד"פ".

עוד הבהיר בית המשפט המחוזי, כי הגם שתגובתו של המבקש לכתב האישום ניתנה על-ידי סנגורו, "התשובה, מבחינת תוכנה, היוותה הודיה באישום, ועל יסוד זה רשאי היה [בית משפט השלום] להרשיע את [המבקש] בעבירה בה הודה סנגורו, בשמו ובנוכחותו. כך, אף אם רצוי כי בית המשפט המברר ירשום בפרוטוקול גם את אישורו של [המבקש], לתגובת סנגורו לאישום".

הבקשה לרשות ערעור

7. טענתו העיקרית של המבקש היא, כי שגה בית המשפט המחוזי "כאשר דחה את טענת המבקש בדבר אי הזיקקות לסעיף 143 לחסד"פ [...] מי שהודה בפועל באישום, הינו הסנגור ולא הנאשמים עצמם". טעות נוספת עליה הצביע המבקש בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, נעוצה בקביעה, לפיה בית משפט השלום הקריא את כתב האישום

לנאשמים. נטען, בהקשר זה, כי "רואים בבירור שהתנהלות בית משפט השלום הנה מול עורך הדין בלבד! מה גם, שלא נאמר בפרוטוקול השלום, מי הקריא את כתב האישום לנאשמים, אלא נאמר שכתב האישום 'הוקרא'". אשר לקביעתו של בית המשפט המחוזי, לפיה רשאי היה בית משפט השלום להרשיע את המבקש תוך הסתמכות על דבריו של סנגורו, טוען המבקש, כי טענה זו כלל לא נטענה על-ידי המשיבה, וככל הנראה, בית המשפט המחוזי "הפעיל שיקול דעת מחמיר ומוטעה שלא לצורך". לבסוף, טוען המבקש, כי "נראה כי [בית המשפט המחוזי] לא איזן נכונה בין האופציה להשאיר המבקש לכוד בהודאת סנגורו לבין התעלמות מחובת בית המשפט של הערכאה הראשונה שלא נזקק לסעיף 143 לחסד"פ, כאשר טענותיו של המבקש דווקא מגובות שחור על גבי לבן בפרוטוקולי הדיון עצמם".

דיון והכרעה

8. הלכה מושרשת היא, כי לא על נקלה תתקבל בקשת רשות ערעור ב"גלגול שלישי". בקשה מעין זו, תתקבל רק כאשר היא מעלה שאלה משפטיות כבדות משקל או סוגיה עקרונית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או במקרים בהם מתעורר חשש לעיוות דין או אי-צדק חמור שנגרמו למבקש (רע"פ 4095/15 אסולי נ' מדינת ישראל (23.6.2015); רע"פ 4265/15 דדון נ' מדינת ישראל (22.6.2015); רע"פ 4218/15 אמסלם נ' מדינת ישראל (18.6.2015)). לאחר שבחנתי, בכובד ראש, את הבקשה המונחת לפניי ואת צרופותיה, נחה דעתי, כי היא אינה נמנית על אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן רשות ערעור, ומטעם זה בלבד, דינה להידחות.

9. בבחינת למעלה מן הדרוש, אתייחס בקצרה לטענתו המרכזית של המבקש, לפיה נפל פגם בהודייתו בבית משפט השלום. הפתרון לסוגייה אותה מעלה המבקש, יימצא לנו בסעיפים 143 ו-152(א) לחסד"פ:

סעיף 143 לחסד"פ מורה, כי:

"בתחילת המשפט יקרא בית המשפט את כתב האישום באזני הנאשם, ויסביר לו, אם ראה צורך בכך, את תכנו, אולם רשאי בית המשפט לא לעשות כן לגבי נאשם המיוצג על ידי סניגור, אם הודיע הסניגור לבית המשפט, כי קרא את כתב האישום באזני הנאשם והסביר לו את תכנו, ואם אישר הנאשם את ההודעה; דברי הנאשם וסניגורו יירשמו בפרוטוקול".

ואילו, סעיף 152(א) לחסד"פ קובע כך:

"לא בוטל האישום מכוח טענה מקדמית, ישאל בית המשפט את הנאשם מה תשובתו לאישום; הנאשם רשאי שלא להשיב, ואם השיב, רשאי הוא בתשובתו להודות בעובדות הנטענות בכתב האישום, כולן או מקצתן, או לכפור בהן, וכן לטעון עובדות נוספות בין אם הודה כאמור ובין אם לאו; השיב הנאשם באחת הדרכים האמורות, רשאי בית המשפט לשאול אותו שאלות, ובלבד שהשאלות לא יחרגו מהדרוש להבהרת תשובת הנאשם; תגובת הנאשם יכול שתיעשה על ידי סניגורו".

לשונם של סעיפים אלו, מוביל, במקרה דנא, למסקנה אחת ויחידה, לפיה לא דבק כל פגם בהודייתו של המבקש בבית משפט השלום.

מסעיף 143 לחסד"פ עולה, כי כאשר בית משפט השלום הקריא את כתב האישום בפני המבקש (ומוחמד), לא היה כל צורך כי המבקש ימסור את תגובתו לכך, וממילא לא היה צורך כי תגובתו תירשם בפרוטוקול. שכן, על-פי סעיף זה, יש לתעד את דבריו של הנאשם בפרוטוקול, רק כאשר סנגורו מודיע לבית המשפט, כי קרא את כתב האישום באזני הנאשם, והסביר לו את האישומים נגדו. הדבר אינו נדרש, כאשר בית המשפט הוא שמקריא בפני הנאשם את תוכנו של כתב האישום.

עוד יש לציין, כי נרשם בפרוטוקול כי הנאשמים הבינו את תוכנו של כתב האישום המתוקן.

בהמשך, נקבע מפורשות בסעיף 152 לחסד"פ, כי "תגובת הנאשם יכול שתיעשה על-ידי סנגורו". לפיכך, אין ממש בטענת המבקש, לפיה קיים פסול בכך, שמי שהודה בפועל בעובדות כתב האישום היה סנגורו. סעיף זה מתיר לבית המשפט לקבל את תשובתו של סנגורו של הנאשם לאישום נגדו, חלף תגובתו של הנאשם עצמו לכך.

10. על יסוד נימוקים אלו, דינה של הבקשה לרשות ערעור להידחות.

ניתנה היום, י"א בתמוז התשע"ה (28.6.2015).

שׁוֹפֵט